



Pisac: Borislav PEZULOVIĆ

U Bosni i Hercegovini, naime, obrazovni je sustav ponešto drugačiji od klasičnog, uobičajenog u europskim zemljama. Dok je u tradicionalnim kulturama običaj, recimo, djetetu nakon uspješno završene srednje škole za poklon kupiti prvi automobil, u Bosni je običaj djetetu, kad uspješno nabavi prvi automobil, za poklon kupiti diplomu završene srednje škole. Dok u tradicionalnim europskim kulturama roditelji plaćaju fakultet, a studenti časte za diplomu - u Bosni i Hercegovini studenti plaćaju za diplomu, a roditelji časte fakultet

Leonardo na univerzitetu u Brčkom

Zvan me teškidan u dva iza ponoći. Kažu da ispriča vic, ima on taj običaj, zovne u gluhom doba noći iz kafane da ispriča vic.

Elem, stoji švicercer ispred Evropskog univerziteta u Brčkom i viče: "Hajmo ljudi, diplome na akciji po hiljadu maraka! Medicina, pravo, ekonomija, političke nauke... sve po hiljadu!" "Imaš možda menadžment u saobraćaju?", upita ga Mlaju. "Ia šta negu imam, levaldo tip diplomu. "A možda" za selarstvo maraka?" "Selarstvo?", zastane ovaj. "Za te pare ipak ču morati malo da te propitam."

"Sad, je li bilo baš tako, ne znam - pošta kupio, po to prodao - ali ako i ne znamo kako u Bosni i Hercegovini nastaju diplomirani pravici, ekonomisti i inženjeri, nakon onog skandala u Brčkom, kad se otkrilo da na Evropskom univerzitetu radi ukupno deset profesora, znamo barem kako nastaju vicovi."

Na cijelom slavnom bežanskom univerzitetu, na pedesetak fakulteta, radilo je deset profesora. I morao je to biti upravo rindarski posao. Baš kao u rudniku Feza prije lezdeset pet godina, kad je on legendarni udarnik Alija Sirotnović u jednoj jedinoj smjeni sam iskopao stotinom pedeset dvije tone ugljena, cijedih pedeset više od mitškog sovjetskog heroja rada Aleksaja Stahanova, a nepravredno mu zarabavljeni kolega Nikola Škrtić samo dva dana kasnije u istom rudniku iskopao još četrnaest tona više.

Jednako tako jedan je profesor na Evropskom univerzitetu u Brčkom, otkrio se, saan samcat u istoj akademskoj godini predavao pedeset šest nastavnih predmeta, a kolega onda zavrnuo rukave pa uzeo četrnaest više - ravno sedamdeset. Šeš resursani polihisitori i homo universalni morali bi se u tima poklopiti pred ovim akademskim udarnicima, a svestranog bi Leonarda da Vincija na Evropskom univer-

- Slikac, vajar, arhitekta, vajar, inženjer, matematičar, botaničar, anatomsičar, biolog, geolog, kartograf i pisac - čitao bi Nedeljko Stanković, vlasnik Evropskog univerziteta, molbu za posao starog talijanskog profesora. - A gluma, ništo naveći gluma? Mislio sam da na Univerzitetu otvorim i filmsku akademiju, da angažujem malo Kustaricu i vas...

- Ne, načelnice - umarno bi odgovorio sjedi profesor, već navikao na ovakva pitanja. - Ja nisam Leonardo di Caprio, nego Leonardo da Vinci.

- Da Vinci? Čuj - ponovio bi gazda, pa opet bacio oko na molbu i duboko uzdahnuo. - Ovo je znači sve? Nemate možda barem još menadžment u saobraćaju?

- Nisam stigao i to da završim - sarkastično bi odgovorio sjedi profesor.

- Dobro, maže onda na pola satnice - nevoljko bi završio gazda Nedeljko. - Ali ipak ču morati malo da vas propitam.

Pored takvih udarničkih profesora, nisu ni studenti mogli biti ništa lošiji, pa je prošlog mjeseca zabilježeno kako su petovrca magistara farmacije na brčanskom Evropskom univerzitetu fakultet završili za samo godinu dana. Izabila, jasnio, velika afera: kako je moguće u Bosni i Hercegovini za samo godinu dana skupiti hiljadu maraka?

U istom slavnom sveučilišnom gradu, uostalom, malo nakon afera na Evropskom univerzitetom otkrilo se i da dvadesetak funkcionera Distrikta Brčko radi da falsificiranim svjedodžbama o završenoj srednjoj školi. U Posavini je to, čini se, prilično uobičajena stvar: svojevoljno su, sjetiti čete se i toga, u srednjoj školi "Peto Žečević" u Odžaku direktor i razredni starješina falsificirali gotovo šest stotina svjedodžbi. Šest stotina! Pitajte je, jasno, je li u tu školu itko ikada uopće i išao. Tek valjda nakon što je otkrivena afera, građani Odžaka saznali su da je ona napuštena, prazna sreda

zgrade u Ulici Džemala Bijedića zapravo - srednja škola.

Naravno, slučajevi u Posavini i Brčkom nisu usmjereni u Bosni i Hercegovini, naime, obrazovni je sustav ponešto drugačiji od klasičnog, uobičajenog u europskim zemljama. Dok je u tradicionalnim kulturama običaj, recimo, djetetu nakon uspješno završene srednje škole za poklon kupiti prvi automobil, u Bosni je običaj djetetu, kad uspješno nabavi prvi automobil, za poklon kupiti diplomu završene srednje škole. Dok u tradicionalnim europskim kulturama roditelji plaćaju fakultet, a studenti časte za diplomu - u Bosni i Hercegovini studenti plaćaju za diplomu, a roditelji časte fakultet.

Zato su samo neupućene iznenadili ovih dana objavljeni podaci iz Istraživanja Instituta za razvoj mladih KULT, prema kojima čak trećina mladih između petnaest i četrdeset četiri godine starosti napušta obrazovni sustav. Zna li se da podaci otprilike odgovaraju onima iz Republike Srbije, a da pritom više od trideset posto onih još mladih nakon osnovne škole uopće ne nastavlja školovanje, ovakvo lošički - tradicionalno matematičkom - ispađna da polovica mladih u Bosni i Hercegovini ima samo osnovnu školu.

Sad, međutim, znamo i gdje završavaju silni ti mladi ljudi u osnovnom školom: tamo gdje i ostali, sve kako je red - najprije u srednjoj školi, recimo u Odžaku, a onda na studiju, primjerice u Brčkom. Samo u Bosni, shvatili ste, mladi prekidaju školovanje da bi završili fakultet.

- Profesore, može petpiša? - salijeko onda student starog Leonarda po hodnicima univerziteta.

- Može - odgovorit će ovaj uzimajući im indekse. - Menadžment u saobraćaju, jel-de?

- Ma juk, samo autogram - nestipljivo će onda student vučeći mobitele. - Može i slika za Fejstbuk?